

sosialurin

telf. 14720. 11820
box 76, 3800 Tórshavn

Útgevri: p/f sosialurin

Fyritaks-

og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðmenn: Hogni Djurhuus

Jóhann Mortensen

Jan Müller

Lýsingar: Arne Thomsen

Uppseting: Sosialurin

Prent: Dimmalætting

Tveir sjónvarpssendarar og hvat so???

TAÐ MÅ SIGAST, at kjakið um sjónvarp í Føroyum er komið í eina heldur løgna legu. Mong eru tey, sum eru sera fegin um núverandi sendingar og kanska kundu fleiri hugsað sær hetta sum eina varandi loysn á sjónvarpsmálinum. Onnur eru meira kritisk og kundu hugsað sær eftirlit við sendingunum. Aftur ein annar partur heldur at lítil dugur er í teim føroysku sendingunum.

ONKI ER AT IVAST Í, at tey ymisku sjónvarpsfeløgini kring landið gera sítt besta, og at dygd er í nógvum av teim sendingum, sum vístar verða, er ikki so lægið. Hetta eru sendingar, sum m.a. danska sjónvarpið hevur nýtt stórar peningaupphæddir til at framleiða.

SJÁLVAÐI SKULU vit miða móti einum almennum sjónvarpi, og somuleiðis krevja vit eftirlit við sendingunum, um tær so eru sendar frá einum privatum ella einum almennum sjónvarpi. Vit hava eina útvarpsnevnd, sum hevur eftirlit við tí, sum verður sent í útvarpinum. Vit hava eina nevnd, sum hevur eftirlit við teimum filmum, sum vístir verða í biohøllunum, so sjálvandi skulu vit eisini hava eina nevnd, sum skal hava eftirlit við tí, sum sent verður í sjónvarpinum.

TAÐ ER SERLIGA umráðandi við eini tilikari eftirlitsnevnd, tá talan er um føroyskar sendingar. Tað er ógvuliga skjótt, at tilikar sendingar kunnu fáa eina ávísu »slagsíðu«, m.a. við at ávísir áhugabólkar kunnu fáa valdið á sjónvarpinum. Vit vita, hvussu effektivt sjónvarp kann ávirka fólk, og tá kann lættliga vandi vera á ferð.

TAÐ FRÆTTIST einaferð, at ein landsstýrismaður skal hava bílagt tveir sjónvarpssendarar, men ikki er at vóna, at landsstýrið heldur spurningin vera loystan við tí. Vit hoyra lítið um ætlanir landsstýrisins í sjónvarpsmálinum. Hvi???

TVEIR SJÓNVARPSSENDARAR — og hvat so???

Skommin og/ella skaðin

Sjónvarpsfelagið, sum fekk fyribilslovi til at standa fyri sjónvarpsendingum, hevur nú í longri tíð sýnt okkum, hvussu tað heldur, at slikar sendingar skulu fyriskipast.

Eftir øllum at døma verður høvuðsenturin lagdur á, at senditiðin skal vera so long sum møguligt, meðan minni verður lagt í dygdina á sendingunum. Sjálvandi kann verða fært fram frá felagsins síðu, at soldað verður væl og virðiliga, og at sent verður bert 4 dagar um vikuna o.s.fr.

Í hvussu víkir og vendir, so er senditiðin nógv ov long og dygdin ov vánalig — ella fyri at siga tað óðrvisi, so er meginparturin av tí, sum sent verður, fullkomiliga á hugaleys og óneyðugt ifylla — og vit høvdu verið betur fyri, um vit høvdu sloppið undan slikari ifyllu. Afturat hesum kemur so tað, sum beinleiðis er so vánaligt, at tað liggur niðan fyri eitt hvørt lágmark. Nú skal eisini sigast, at summar av sendingunum eru framúr goðar, men tær eru nú bara tær fáu.

Samanumtikið kann sigast, at sjónvarpsfelagið tykist ikki at vera fært fyri at standa fyri tí álvarsama málið, sum tað er at velja tað tilfar burtúrur, sum skal sendast út til øll tey heim, sum hava sjónvarpstól.

Áðrenn skommin verður alt ov stór, og áðrenn skaðin er heilt óbótaligur, má landsstýrið taka sær rættliga um reiggj. Her er ov mikið drálað — nú skal og má okkurt gerast — og tað skal ikki bara vera nú, men nú í stundini at fáast skal í lag tað tiltakið, sum er neyðugt fyri at fáa skil á. Og tiltakið er einans at festa nakrar fáar reglur niður á blað. Nóg mikið er at vísa til skriv barnaársnevndarinnar frá 1.2.80 til landsstýrið við hjálagað skrivi frá undirnevnd barnaársnevndarinnar við víkjandi sjónvarpi.

Soljóðandi skriv er í dag sent Føroya Landsstýri, her:

»Í teirri áheitan um setan av eini barnaársnevnd, sum í mars 1979 varð sent landsstýrinum, varð tilskilað, at barnaársnevndin m.a. serliga átti at leggja dent á: »at gera vart við tærvin á reglum um senditið og innihaldið í sendingunum nú sjón-

varpssendingar verða byrjaðar«.

Visandi til hetta setti starvsnevndin hjá barnaársnevndini við skrivi dagfest 21. september 1979 eina undirnevnd at víðgera spurningin um henda tærvin, og í undirnevndini vóru umboð fyri hesar stovnar og feløg:

Útvarp Føroya, Næmingafelagið á Lærarskúlanum, Havnar Sjonleikarafelag, Ritihvunda-felagið, Foreldrafelagið á Venjingarskúlanum, Brúkarafelagið, Føroya Skótasamband, Føroya Landsstýri og Landskúlastjórin.

Undirnevndin hevur í skrivi dagfest 10. november 1979, sí hjálagað avrit, boðað starvsnevndini frá úrslitinum av arbeiði sínum.

Á fundi í barnaársnevndini 12. november 1979 varð hetta skrivið viðgjørt, og samtykt varð, at barnaársnevndin skuldi boða landsstýrinum frá úrslitinum av hesum undirvendararbeiði.

Sostatt sendir starvsnevndin hjá barnaársnevndini við hesum landsstýrinum umrødda skriv dagfest 10. november 1979 frá undirnevndini við áheitan um, at landsstýrið skipar fyri, at verulig reglugerð verður gjørd fyri sjónvarpssendingarnar hjá privatu sjónvarpsfeløgum, og at sjónarmiðini hjá undirnevndini verða havd í huga, tá ið reglurnar um tilfarið, ið sent verður, senditiðina og eftirlitið verða gjørdar.

Í hesum sambandi kann starvsnevndin upplýsa, at á umrødda fundi í barnaársnevndini gjørdi eitt umboð vart við, at undirviðgerðini av lögtingsmáli nr. 70/1978: Stovnan av sjónvarpi, setti Jona Henriksen 29. september 1978 fram uppskot til samtyktar um, at: »Áðrenn loyvi verður givið til royndarsendingar hjá sjónvarpsfeløgum, verður alagt landsstýrinum at gera reglugerð fyri nevndu sendingum. Reglugerðin verður at leggja fyri sjónvarpsnevndina.« Hetta uppskot varð samtykt av lögtinginum sama dag.

Tað er henda reglugerð, undirnevndin í hjálagað skrivi dagfest 10. november 1979, ynskir sett í gildi í staðin fyri tær 4 treytirnar, sum landsstýrið hevur sett sjónvarpsfeløgum í teimum førum, har loyvi hevur verið givið at senda sjónvarpssendingar:

Starvsnevndin hjá barnaársnevndini hevur eina serliga viðmerking til

ta 3. av teimum 4 treytunum, sum sigur:

»At tilfarið, ið sent verður, er av slikari dygd, at øll kunnu siggja tað, um neyðugt undir eftirliti av filmseftirlitinum«.

Tað kemur fyri, at sjónvarpsfelagið í skránni tilskilar, at ein sending er óegnað fyri børn ella tilíkt.

Tá ið ein treytin fyri at senda sjónvarpssendingar er, at tilfarið skal vera av slikari dygd, at øll kunnu siggja tað, metir starvsnevndin, at tað tilfar, sum sjónvarpsfelagið sendir, eigur at kunna siggjast av bæði vaksnum og børnum.

Er hetta ikki ætlan landsstýrisins við treytini, mælir starvsnevndin til, at treytin verður orðað óðrvisi, t.d. við eitt uppiskoyti verður gjørt um, at: »tø skal vera loyvt sjónvarpsfelagnum at gera vart við, at ein sending er óegnað fyri børn«, ella tilíkt.

Lagt skal verða afturat, at starvsnevndin kannugt eru upphavsreittarlígu spurningarnir í samband við sjónvarpssendingarnar hjá sjónvarpsfeløgum ikki loystar, og sendingarnar, sum verða tappaðar frá danska sjónvarpinum, mugu sostatt helst sigast at vera ólóglegar í mun til upphavsreittarlóggávu, ella sum sjálvr landsstýrismaðurin í mentunarmálum málbar seg undirviðgerðini av uppskotinum til fíggarløgtingslóg 1980/81 í lögtinginum fyri stuttum: »Sendingarnar eru illegalar«.

Út frá hesum skal starvsnevndin gera vart við, at tað sjálvandi eftir teirri reglugerð, sum eigur at verða gjørd fyri sjónvarpssendingunum, má vera ein treyt, ikki bert at telefonvrek Føroya Lögtings landsstýrisins vegna hevur fingið loyvi frá »Post- og telegrafvesen- et« til, at sjónvarpsfelagið kann senda við avvarandi tølum, men eisini at felagið lukar treytirnar eftir upphavsreittarlóggávu.

Sum tilskilað av undirnevndini í hjálagað skrivi dagfest 10. november 1979 kann sjónvarpið fáa stórt árni bæði á vaksnum og børnum, og sostatt heitir starvsnevndin hjá barnaársnevndini við hesum á landsstýrið um skjótast gjørligt at fáa frammanfyri umrøddu viðurskipti viðvíkjandi sjónvarpsendingunum í rætt lag.

Sagt verður frá hesum.

Elisabeth Thorsteinsson
formaður

Týsdagin 6. november kom nevndin saman at víðgera punkt 7 í virkis-skránni: »Tørvin á reglum um senditið og innihaldið í sjónvarpinum«.

Nevndin er samd um, at hetta lag, sum hevur verið higartil, ber ikki til og má betast um. Mælt verður til at venda sær til Landsstýrið við áheitan um at nágreinilig reglugerð um senditið og tilfar verður sett í gildi. Í løtuni verður sent sambært fyribils-treytir kunngjøgðar sjónvarpsfelagnum í Havn við skrivi frá 2/11. 1978, so-ljóðandi:

1. Tíðin verður avmarkað til alment føroyskt sjónvarp byrjar sendingar.

2. Sjónvarpsfelagið tekur sjálvt alla ábyrgd av sendingunum m.a. at fáa tilfar til vega, og fær ikki loyvi at krevja alment gjald.

3. At tilfarið, ið sent verður er av slikari dygd, at øll kunnu siggja tað, um neyðugt undir eftirliti av filmseftirlitinum.

4. Verða hesar treytir ikki hildnar, missir felagið rættin at halda fram við sendingunum.

Landsstýrið skilar sær rætt til at skoyta aðrar treytir uppá.

Higartil hevur Landsstýrið ikki skoytt aðrar treytir uppá, tí omanfyri nevndu treytir kunnu ikki rokast sum ein verulig reglugerð. Tað hevur borið til hjá Sjónvarpsfelagnum at senda tilfar uttan eftirlit og at hava sendingar í óavmarkaða tíð sunnudag sum gerandisdag.

Tá hugsað verður um tað árin sjónvarpið hevur, bæði á vaksnum og børnum og hvussu køvandi tað er fyri heimliga hugnaðin og umhvørvið, er neyðugt at rópa eitt varsko sum skjótast.

Nevndin mælir tí til, sjálvt um tað er í heldur seinna lagi, at barnaársnevndin heitir á Landsstýrið og ger vart við hesi viðurskipti, serstakliga tá ein hevur børnini í huga. Landsstýrið má ikki drála longur, men syrgja fyri at ein holl reglugerð verður gjørd galdandi, at fullgott eftirlit verður við tilfarinum, sum sent verður, og ikki minst verður neyðugt at avmarkað senditiðina. Hetta við avmarkaðari senditið verður drigið fram av tí at nevndin hevur hugsað um hvussu henda núverandi senditið fer at samsvara við ta senditið, ið verður møguligt at hava, tá almenna sjónvarpið verður sett á stovn.